

7 Oorlogsmonument aan de Almlosestraat

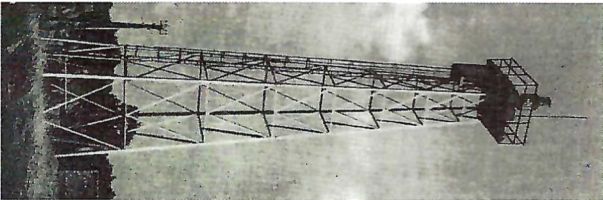
Op deze plek aan de Almlosestraat staat een oorlogsmonument ter ere van de familie Menco. Deze familie, bestaande uit Maurits Menco, Sophie Nathans en hun zes kinderen, bezat een kleermakerij. In 1942 kreeg Maurits Menco een oproep om zich te melden voor het werkkamp, waarna het gezin moest onderduiken. De oudste twee kinderen verbleven op verschillende onderduikadressen. De rest van het gezin kwam bij de familie Evers in Hezinge terech. Op 6 oktober 1944 kwam een colonne voertuigen het erf van Evers oprijden. Vader Maurits Menco en zijn drie zonen werden gevangen genomen en zijn 's nachts ter hoogte van boerderij Kroeze doodgehouden. Moeder en twee dochters zijn naar een vernietigingskamp vervoerd. Van hen is nooit meer wat van gehoord. Enkel de oudste twee kinderen hebben de oorlog overleefd. Het monument herinnert aan de tragische dood.

8 Monument neergestort vliegtuig

Op deze plek is een monument te zien ter ere van vier Engelse soldaten die op 6 november 1940 zijn neergestort. Zij hadden de opdracht om de synthetische oliefabrieken bij Maagdenburg te bombarderen volbracht. Ze zijn op de terugweg neergestort. De oorzaak hiervan is onbekend, maar het vermoeden is dat ze zijn aangevallen door een Duits jachtvliegtuig.

9 Verdwenen lichtmast

Van 1 mei 1930 tot 1 juli 1950 stond er aan de Hegelkampsweg in Agelo een lichtmast. Deze heette officieel "Routelicht Denekamp-Ootmarsum". De lichtmast stond op de route Schiphol - Berlijn. De zwaaiende lichtbundels dienden als wegwijzers voor de vliegtuigen.

Bij het aanleggen van de kabels vanuit de lichtmast naar de bunkers toe heeft de heer H.J. Bruns een belangrijke rol gespeeld. De heer H.J. Bruns kreeg in 1964 een koninklijke onderscheiding voor verzetsdaden die hij heeft verricht. De heer Bruns bood onderdak voor de verzetsgroep Zwolle - Wierden. De bekendste uit de verzetsgroep was de heer Langkamp, monteur bij Ijselcentrale. De verzetsgroep was met de familie Bruns in contact gekomen door hun werkzaamheden voor de Ijselcentrale. Zij moesten voor de Duitsers een kabel aanleggen van de lichtmast in Groot-Agelo naar de bunkers in Klein Agelo, c.a. 3 km lang. Ze deden er zo lang mogelijk over en gebruikte opzettelijk verkeerde materialen. Hierdoor ging door geleiding de stroom onderweg verloren. Hierna moesten ze de kabel bovengronds aanleggen. Deze konden ze niet saboteren, wel hebben ze de bliksem-afleiders verkeerd gemonteerd waardoor de kabel juist eerder kans liep om door de bliksem getroffen te worden en daarmee het systeem lam te leggen.

Scan de QR-code en bezoek de Agelose webapp

De route is mede mogelijk gemaakt door:

gemeente **Dinkelland**

Vrienden van Agelo

fonds

Rabobank

Sponsoren

AOGELEER RUND
— EERLIJK RUNDVEES —

Wandelen langs de sporen van WOII

Loop de route langs de verschillende gebeurtenissen in en rondom Agelo en Ootmarsum

1 Voormalig Duits kamp

Rond 1942 was op deze plek een kampterrein van de Duitse soldaten gevestigd. Deze locatie was te bereiken via de Steenmatenweg. Vanaf de andere kant was het terrein niet bereikbaar omdat daar onbegaanbaar moerasland lag. De Steenmatenweg was een zandpad. Boeren uit Agelo moesten deze weg begaanbaar maken door er dennenstammetjes overheen te leggen. Deze weg stond daardoor nog lange tijd bekend als "de Kluppelweg". Tegenwoordig is een deel van de kluppelweg gereconstrueerd langs de rand van natuurgebied "Agelerbroek".

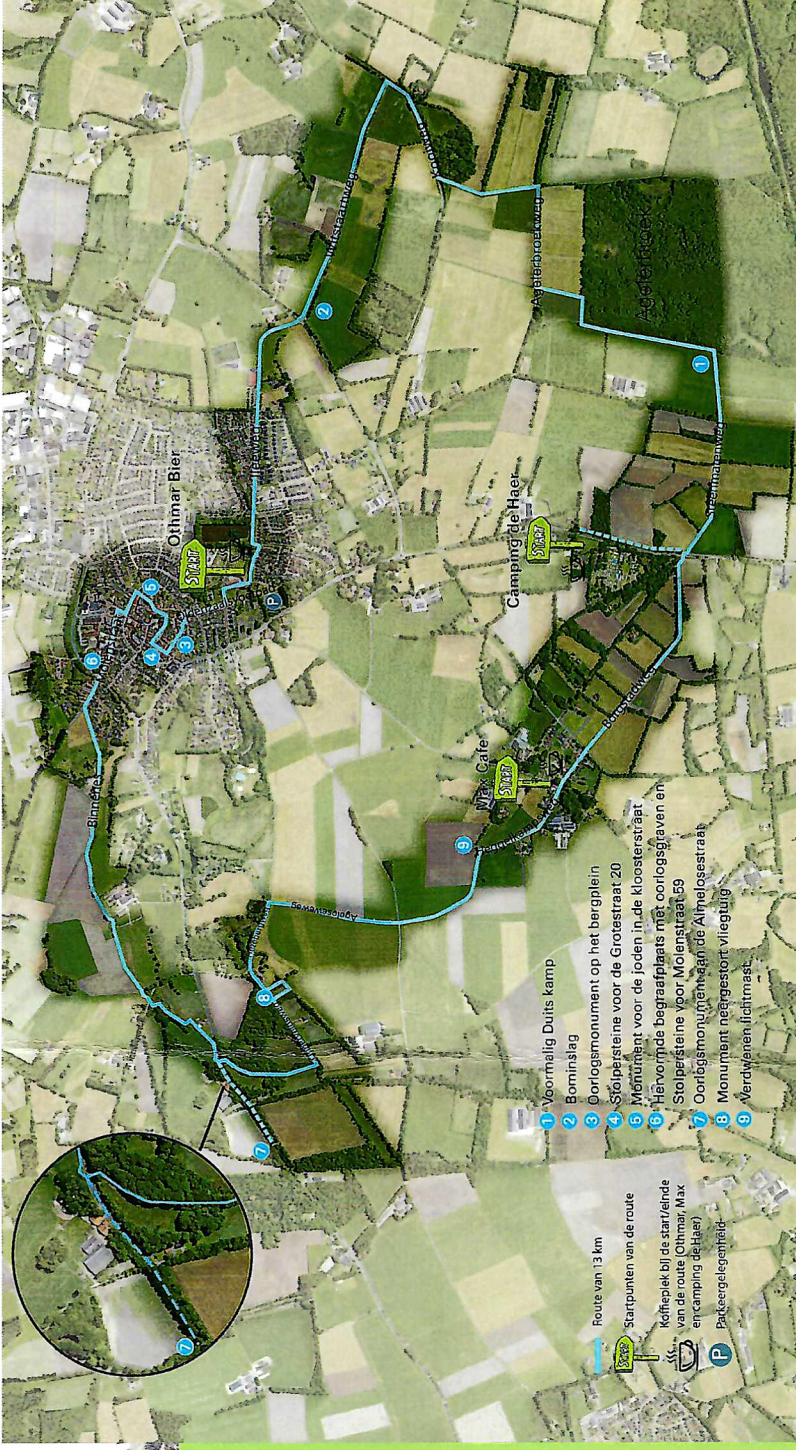
Op het kampterrein lagen drie bunkers waarvan de grootste bij de entree van het terrein lag. Bovenop deze bunker stond een gigantische radarinstallatie. Deze installatie kon vliegtuigen ver van te voren waarnemen en via de radar werd deze informatie doorgegeven aan vliegbasis Twente, zodat er een Duitse jager de lucht in kon worden gestuurd. De funderingsblokken van de installatie zijn nog deels aanwezig op locatiepunt 1.

Rondom het kampterrein stond een wal met hierin schietgaten. De Nederlandse timmerman G. Frommink werd gedwongen om deze schietgaten in de wal te maken. Om de zaak te saboteren slaagde hij erin de schietgaten verkeerd om taps toe te laten lopen. Hierdoor zou het gemakkelijker zijn om van buitenaf richting het kamp te schieten dan voor de Duitsers vanaf het kamp naar buiten te schieten. In het gebied zijn betonblokken bewaard gebleven waarop zoeklichten en radarinstallaties hebben gestaan. Ze dienden dus als funderingsblokken.

Tot in de jaren '70 waren de drie bunkers te zien in het landschap. Deze zijn uiteindelijk afgebroken omdat ze in de weg stonden en ze werden gebruikt als speelterrein. Wel is het dak van de grootste bunker er voorzichtig afgehaald en als brug over de beek bij het natuurgebied "Agelerbroek" gelegd.

2 De bominslag

Op deze plek heeft op 10 juli 1943 een bominslag plaats gevonden. Hier wordt het verhaal van de Familie Pikkemaat (Dusinksweg 1 te Klein Agelo) verteld. Deze familie werd 's nachts wakker van een enorme knal, die direct werd gevolgd door een enorm stormachtige wind. Ze dachten dat er een vliegtuig op een van de gebouwen was gestort, maar eenmaal buiten zagen ze dat de gehele boerderij nog intact was. Wel stonden alle deuren open, waren de ramen kapot en zat er geen pan meer op het dak. Verder richting het land merkten ze dat de roggewarm aanvoelde. Terwijl ze de schade in zich opnamen kregen ze bezoek van twee agenten die hen vroegen of ze wel wisten dat hun koeien dood in de wei lagen. Overal lag vlees en ingewanden van de dieren.

Er was een bom ingeslagen vlak bij de boerderij. De vliegtuigbom is afgeworpen om de ballast in de bommenwerper te verminderen.

4 De Stolpersteine voor Molenstraat 59

Aan de Grotestraat 20 zijn Stolpersteine in de stoep te zien. Dit zijn messing steentjes die herinneren aan de slachtoffers van het nationaal-socialisme ten tijde van de Tweede Wereldoorlog. De steentjes worden in de stoep geplaatst voor de laatste woning van de slachtoffers. Er zijn in Ootmarsum elf van dergelijke stenen te vinden op drie verschillende woonlocaties.

5 Monument voor de Joden

Op deze plek staat een Joods monument dat negen Joodse inwoners van Ootmarsum herdenkt. De gevelsteen in het monument, met Hebreeuwse tekst is afkomstig van de voormalige synagoge. Aan de rechterkant van het monument zijn twee platen te zien met onder andere de namen van de negen Joodse inwoners die op 30 maart 1940 via het doorgangskamp Westerbork naar Auschwitz zijn gedeporteerd en daar zijn omgebracht.

6 De hervormde begraafplaats

De hervormde begraafplaats aan de Molenstraat is aangelegd in 1827. Er zijn verschillende oorlogsgraven te vinden op deze begraafplaats, zoals de graven van de vier Engelse vliegeniers die zijn neergestort aan de Oppersveldweg. Tegenover de begraafplaats liggen drie "stolpersteine" in de stoep.

3 Oorlogsmonument op het bergplein

Het oorlogsmonument op deze plaats is opgericht ter nagedachtenis aan veertien omgekomen burgers (verzetssmannen, Joden en slachtoffers) en herinnert aan het verzet. Het monument bestaat uit het reliëf van een vliegtuigbom die tevergeefs een Twents vakwerkhuis tracht te doorboren. Het gedenkteken is op deze plaats opgericht, omdat hier in de nacht van 30 op 31 januari 1945 bommen zijn ingeslagen waarbij twee Ootmarsumse burgers om het leven kwamen.

